Η Αυγή
Της Κυριακής

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1989

ΒΙΒΛΙΟ

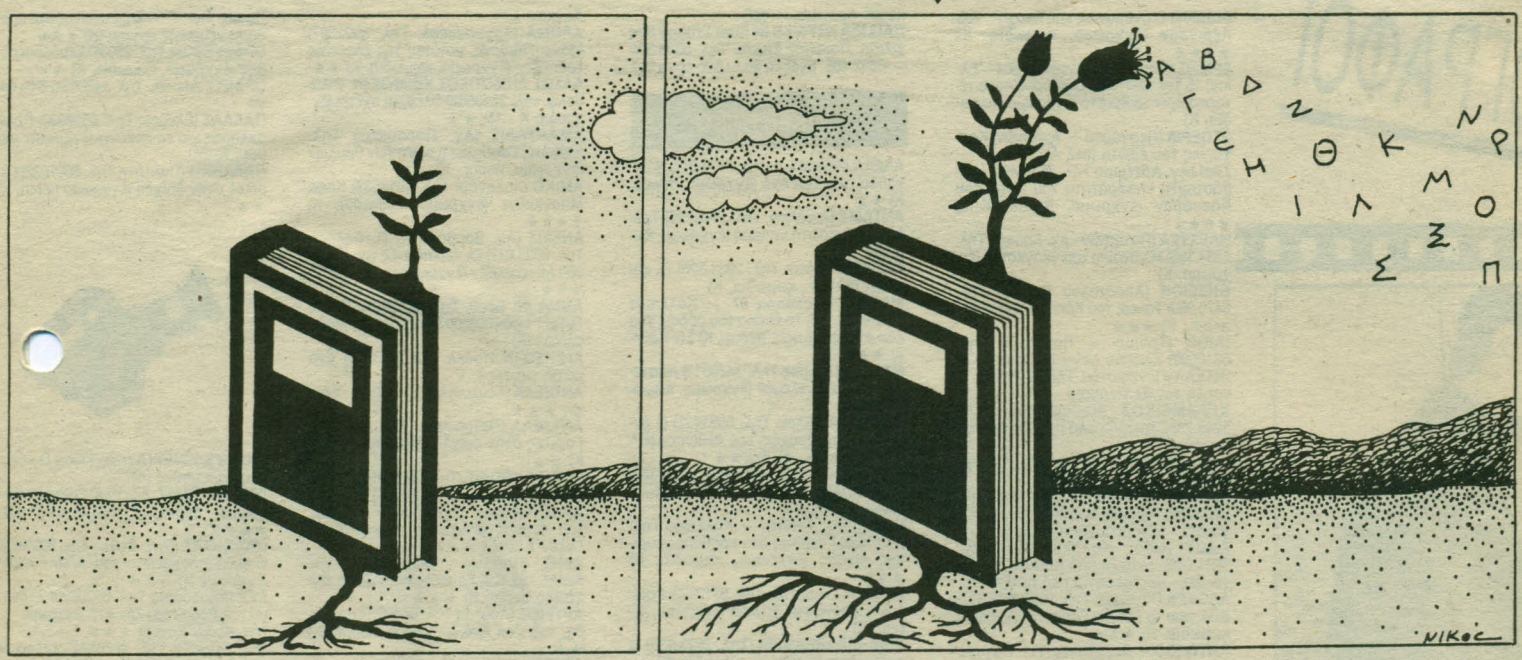

Η μνήμη και τα όνειρα

Του ΣΤΑΘΗ ΚΟΥΤΣΟΥΝΗ

ΓΙΩΡΓΗ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ «ΤΑ ΑΝΤΙΚΛΕΙΔΙΑ» ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΤΙΓΜΗ

Ο εξαιρετικά ολιγογράφος Γιώργης Παυλόπουλος σέβεται και δεν ταλαιπωρεί τον αναγνώστη του. ΤΑ ΑΝΤΙΚΛΕΙΔΙΑ είναι ένα σύγχρονο σπίτι με παράθυρα πολλά και ανοιχτά. Όποιος μπαίνει μέσα, αισθάνεται την ασφάλεια και την ευχαρίστηση μιας ευρύχωρης αναπνοής.

Η εκφραστική λιτότητα και οι χαμηλόφωνοι τόνοι, σε συνδυασμό με τη ροϊκότητα των εικόνων και της γλώσσας, δίνουν το στίγμα της συλλογής. Ο ποιητής ξεδιπλώνει χωρίς εκζήτηση και κατασκευασμένα ευρήματα τη μυθολογία του, η οποία κατορθώνει να μας «εξαπατήσει» με τη φυσικότητά της. Βιωματικός ποιητής ο Γ. Π., μετουσιώνει το αίμα του σε μελάνι και χτυπά αποτελεσματικά την πόρτα της ευαισθησίας μας. Τα ποιήματά του, σφύζοντα από ένταση, έρχονται να προκαλέσουν, αλλά και να συμπληρώσουν την ποιητική μας πείρα.

Το σώμα της γραφής του Γ.Π. πάλλεται ανάμεσα στη μνήμη και στα όνειρα.

Για τον Γ.Π. το παρόν δεν οδηγεί στο μέλλον, αλλά στο παρελθόν. Ο ποιητής επαναβιώνει το παρελθόν του, το ζει ετεροχρονισμένα, αποκρυσταλλώνοντάς το και σηματοδοτώντας το μέσα στην τέχνη του. Η σχεδόν αδιάκοπη χρήση ιστορικών χρόνων αποτελεί αναμφισβήτητη ένδειξη. Ο Γ.Π. φαίνεται να ζει διπλά. Η ζωή του ποιητή, που τρέφεται αποκλειστικά από τη μνήμη, μπορεί να συνδέεται, να συγκρούεται ή να βαίνει παράλληλα προς τη ζωή του ανθρώπου Γ.Π. Ο ποιητής «παγώνει», ακινητοποιεί μέσα στο χρόνο αυτό που επιθυμεί. Έτσι, αφού το προφυλάξει από τη φθορά, έχει τη δυνατότητα να το απολαμβάνει διαρκώς στη στιγμή της ακμής του. Ωστόσο, δε λείπει ούτε η επίγνωση ούτε η απόγνωση γι' αυτό, που δεν το βιώνεις ακριβώς και με την ίδια ένταση έξω απ' τον καιρό του: «Μα τώρα ξέραμε πως παίζαμε απελπισμένα / παίζαμε τον έρωτα / την περασμένη μας ζωή / μέσα στο σκοτεινό μου όνειρο / σαν δύο ηθοποιοί αδέξιοι / που τρέμουνε το σκηνοθέτη». Η νοσταλγία και ο πόθος για τα παιδικά του χρόνια, είναι φανερό, ξεπηδούν απ' όλα σχεδόν τα ποιήματα της συλλογής.

Τα όνειρα, ο άλλος πόλος της ποίησης του Γ.Π., ονειροφαντασίες της νύχτας ή της ημέρας, αποτελούν προέκταση της υπόστασης και της λειτουργίας του. Συνθέτουν μαζί με τις μεταμορφώσεις τον ποιητικό του κόσμο. Δημιουργώντας ο ποιητής όνειρα μέσα στα όνειρα και μεταμορφώσεις μέσα στις μεταμορφώσεις, απελευθερώνει τα πράγματα και τα αναδεικνύει με πληρότητα. Βυθίζεται στο υποσυνείδητο, για να εξορύξει τα κοιτάσματά του. Πασχίζει να ανακαλύψει την αρχέγονη ουσία, «τον έρωτα / στα σκοτεινά του βάθη», την πρώτη μορφή. «Μεταμορφώνει» ακόμα και το κενό, πληρώνοντάς το με τα αγαπημένα συστατικά, που γεννιούνται μέσα από τη διεργασία των ποιητικών του παραισθήσεων.

Η αισθαντικότητα διαποτίζει ολόκληρη τη συλλογή. Θα μπορούσα να πω ότι ο αισθησιασμός, που αναβλύζει άλλοτε έντονος κι άλλοτε διακριτικός, είναι στην ποίηση του Γ.Π. ο κώδικάς της. Η μουσικότητα, η παρουσία και η επανάληψη κάποιων θεματικών μοτίβων, καθώς και το τσάκισμα σε ορισμένες περιπτώσεις του στίχου, δίνουν σαφείς ενδείξεις για τη γόνιμη επαφή και επίδραση του δημοτικού τραγουδιού. Σπουδαίο παράδειγμα το ποίημα ΜΟΥ ΕΙΠΑΝ ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ. Συχνά, επίσης, μέσα στα ποιήματά του περνούν εικόνες από την επαρχία και ιδιαίτερα από τον Πύργο, γενέθλια πόλη του ποιητή, όπου και κατοικεί.

Ο ποιητής αναζητάει εναγώνια την καταγωγή του, την ουσία της ύπαρξής του. Ποιος είναι, από πού έρχεται, πού πάει; Είναι ένας «άνθρωπος που πάλευε στον ύπνο του / να θυμηθεί ποιος είναι», αλλά «ποιος είναι και πού πηγαίνει / κανείς δεν ξέρει». Δύσκολη υπόθεση η ταυτότητα για τον ποιητή.

Η ποιήση του Γ.Π., έτσι καθώς πέφτει αργά και αποσταγματικά από το εργαστήρι του, προτείνει μιαν άλλη πραγματικότητα. Αυτήν που απλώνεται ανάμεσα ή καλύτερα πέραν του πραγματικού και του φανταστικού που βασίζεται στα όνειρα και στη μνήμη· που διακρίνεται για τις μεταμορφώσεις της και τείνει σταθερά προς την ποίηση. Όσο για το κέρδος, ο ποιητής ξέρει καλά και θα το μάθει και ο αναγνώστης, που θα τολμήσει να στροβιλιστεί στης δημιουργίας του τη θύελλα, πως «κάθε ηδονή / έχει και τη δική της πληρωμή».